

GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPT LIBRARY
INDEXING FOR TELUGU MANUSCRIPT

Sl.	Particulars	Details
1	Language	TELUGU
2	Material	Paper Mss.
3	Bundle Number	TEL B 0794
4	Work Number	R 2602
5	Page No (From... To)	1 to 15
6	Name of the Work	AIRAVATA CARITRA
7	Subject	AIRAVATA

B
794
~~795~~

TEL. R.
26028
2603

R. 2602

R. 2602

B. 794

విరావత చరిత్రము

Airāvata caritramu

copied from the Library Ms. D. 430.

1964-65.

R. 2603.

కళాపూర్ణదాసు కథానూత్ర సేవమాంక

Begins on fol. 32.

copied by :-

T. Sreedhara Kurki,

Telugu Pandit

శ్రీరస్తు.
విరావతచరిత్ర.

చం. తిసయి వశేణ్య! నాదు చెవు లాకఁగఁ సారవ పాండవేయ వ
త్త నములు సత్త్వముం బ్రకటితంబుగ నీక్యవ వింటి నైశవం
బునను ధనం జయముండు సురపుంశవుడంటి ధరిత్రీకిం బలు
బునఁ గొనివచ్చి కుంతేత్రతముం దగఁ జేసి నభంగిఁ జెప్పవే!

వ. తినింతుడిగిన జనమేజయునకు వైశంపాయనూ డిట్లనియె. 2

కం. విను జనమేజయు! యనుఁ డ.
ర్జునుఁడు మహాద్భుతముగాఁగ సురకరి నిలకున్
దనజుజనక్రిని గొనివచ్చి
చ్చిన తెఱఁగంతయును దెలఱుఁ జెప్పెద నీకున్.

మ. ధృతరాష్ట్రుండు మహర్షివాక్యత ధరిత్రీమండలంబెల్ల ద
క్షతఁబాటంచఁగ జేష్టు కారణమునం సారవ్వు కౌంతేయులు
ద్భుతమాన్యండుగుర్రాణు నాడ్డ వివిధ పోలరంజ విద్యాప్రదే-
ణత హాజిల్లుచు హస్తీ నాపురి నఖండ పోలితానుండఁగాన్.

త. గి. కురువిజృంతు జేష్టు కుంభజ బాహ్లిక
సోమదత్త విదుర శల్వ శకుని
బంధుజనులు గొలువ గాంధారియుక్తుడై
యున్యయువ సరమున నాక్క నాఁడు.

శా. నీలాంబూధరవర్ణదేవుడును సుస్థి కృతప్రభాదంతమున
 బాలారూప్రతిమాన పింగళజటాభారము యజ్ఞావవ
 తాలంకారతయన వ్యనాజనముగా నాపేర్లు కౌతూహల
 శ్రీలాత్యత బాదరాంబులు వచ్చెన శిష్యవర్గముగాన.

6.

బ. కృష్ణ వచ్చిన కృష్ణ ద్వైపాయను నన్యశక్యకుండు సద్గుణ
 జనములగా సంప్రమంబున నెదుర్కొని దండప్రమాణములు
 చేసి యుచితాననమున నునిచి యతులు గడిగి యుక్తు
 పాద్యవిధులు బూజించిన నతడును శ్రీతుండై యాకాబు
 కుశలం బడిగి మెల్లవారల గూర్చుండ నియమించి యుక్తు-
 కథావిన్దముల నున్నటువనరంబున గాంధారరాజునందన
 యమ్మహాత్మునకు బునరభిషేకం బాచరించి కర-
 కమలంబుల మొగిడిచి యిట్లు నియె.

7

కం. బీమ ప్రతంబుల నాచిన
 భూమిసులకు మేల గతిగి పరమమునీంద్రు!
 కామితవస్తుప్రదమను
 నా మహిత ప్రతమ నాకు నానతియివే!

8

సం. అనుటయు నమ్మహాముని ప్రతాపప్రదై
 గాంధారి కిట్లును గారవమున
 నాద్య! నీదను ప్రణయతయ జనుతెల్ల
 గొనియూడ నెగడితి గుంపవిత్త!

9

శా. యుతిధి సతారంబు నన్యదానము చేసి
 యునుదైన కాడుకులఁ నన్యదాన
 లగా వైరావతము నాము నామి న నభిల సం-
 వత్తరం బగుననవత్తుల కట్ట మనిన (?)

శి.

అజ్రదంతావళము నాము నట్టి తెలియ
 పుట్టి మనుజులకు నెట్లు నిద్రించు! మాననీయ!
 తెచ్చి యెచ్చెదంబున నదియుఁ జేయుం పవలంబుఁ
 దైవ దీక్ష నెత్తించింపు మది సవిస్తరముగాను.

9

వ.

అనీయ దీక్షిన నమ్మనీశ్వరుండు.
 శ్రీ

10

శి.

అమరకంఠేఁగ నెవ్వరి కలవిగాదు
 కనకకలశాంతములచేత
 మగుట యింద్రుని కర్పిత మతి వనీదు
 సుతంబు దెచ్చిన వృత్తిక బ్రతిమచేసి

11

కం.

వివిధాలంకారంబుల
 దివిజకలం బూజనీతి తెలిసి భూమి
 దివిజులకు నదికత్యమ్మిగ
 నదిరగ దానంబు లావల నతిమోదమునన.

12

వ.

అని భూవతిచ్చి వేదవ్యాసమునీశ్వరుండు యభీష్టం
 జనిన గాంధారి రాజునందన సుయోధనాది సుతకతంబు రావించు-
 టయు వారు నతిమోదంబునం జనుదెంచుటయు తల్లచరణ
 పద్మంబులకెరగి వినబు దినమింత మాంబులై యున్న

యవసరమున వారలతో నిట్లనియె.

13

కం

అనయుడు సత్యవతి నం
క్షమః శ్రేణవతము నాము నానతియైవ
జని విరాజిత తేజలగా!
ఘనమగు మృత్యుకనునైన నాదించెదగా!

14

వ

అనపుడు.

15

ఉ.

తెండవమాట కిట్లుగాని యాధిదళపు విజృంభమానాదై
యెండోరుమీఁదఁ నానగాని యుల్లున దాటుచుఁ గ్రేలువాదచున్
దండములై సుంతోధనుని తమ్ముల పోసిరి మట్టిముద్దలా
ఖండలదంతిఁ జేయుటకు గాడక పర్యతమంత్రేత్మడిన్.

16

వ.

ఇట్లు నొనివచ్చిన యా మృత్యుక శిల్పకాజనంబుల రఘ్విం
యశ్రదంతావళ ప్రతిమారూపంబు నాచింత నిలుమించిన
వారును శిల్పకళాకుశలత్వంబును మోరసి చిత్రవిచిత్ర మండి
తొద్దండప్రచండం బగు తుండంబును రాకాసుధాకర ప్రభా
వంతంబులగు చతుర్దంతంబుల నైశావతాకారంబు సొంగ
పొంగుముగా రచియించి దానిపైన నవరత్న భూతం బగు పసిండి
పల్లంబును నవకనూత్రవలం బగు ఘంటికావంశకం బమర్చి
నానావిధరత్న భూషణంబుల నలంకారంబుచేసి నప్రతిమా
కారంబు తోమాదానైలంబు ననుకరించుచు సకలజనంబులకు
నయానారవిందానందకరంబై తోబుట్టుచున్న భూవి సుంతోధనుం
డంతో పురంబునకుం బోయి జననీ! యైశావతం బాంబుత్తం

17

17

బయ్యెన్ త్రుతంబు నేయి విజయం చేయి మనిన నప్పుడు.

2.

కడు సంతసంబున గాంధారి మంగళ
సౌఖ్యజ్యోమేట వస్త్రములు నట్టి
మృగమదఘనసార మిశ్రితమై చందన
ఘనతేజనము చేసి కనకరత్న

41

21

భూషణ మ్ములకాత్రి పుష్పదామకములు
రక్షణః ధరియించి పసిడి బుండలము నెక్కి
లతతప్రణాం న నాలలనలు నరుదొక
నైశావతము కడ నరుసుదొని
మహితమాక్రిక భద్ర బామరలు నిడఁగ

22

నమితకల్పానా వివిధ వాద్యములు ప్రాంబు
సంతసంబున నను నొను జనుల తుండు
దూరమున వేత్రహస్తలు తాలఁగఁ జేయ.

23

3.

కృష్ణికుంబున నేతొని యిందువదన
దవ్వ దవ్వల భక్తిగా
దండ ప్రణామంబు చేసి పోత
తోపచారంబు నను బూజ సొంపొనర్చు.

24

కం.

సురకరి నామిరి రంతరి
కరిపురిగాఁ నల్లుపుణ్ణ కాతల శ్రీశైవ బలవన్
బరి చారకులనుబంచిండు
? నందక రఘ్వింజె సుఖల నందన ప్రీతి

25

17

18

19.

20.

ఉ. చేరలు విచ్చుటాకులును శైలిమపువ్వులు పొంతు నూళ్లు. న
 ర్భూరసు సంధవస్తువులు పోకలు నాకులు నానబ్రాలు ని
 ర్భూరకపిళ్ల మాదివుల చూతవులాదులు చెట్టు చేట ఆ
 పోరాన పాటు సంబులన నందరికిం దన నిచ్చెచ్చి తాన

21.
 26

కం. భరణి సురులకుఁ దనియి
 గరజత పోరన్ దానము అంబెనలాన ?
 పరి తాంబూన నిచ్చెను
 బురజనులకుఁ దను ను కల్పజ్ఞానము ఇంకిన.

22

కం. చింతింపదు సిరి మదమున
 గుంతిం బలువంక బనదు కొడుకులు దాను
 సంతసమున సుబలాత్మజ
 బూంత్య పురమునకుఁ బనియె సంతతతలన.

23.

ఉ. అక్కడకుం తియిందను ననాదరణం బానంతె నక్కటా!
 యక్కటాంబుఁ బిత్రమున నందినా డ్దుతి పాటుతా నాత
 మిక్కుటమైన వేదన నమింపఁగ నావక మందిరంబు లా
 నాక్కడ మేను వైచుకొని యుండె నిరంతర జ్ఞానముల్లయ్యె

24

ప. అంబువ సరంబున నర్జునుండు

25

కా. ధ్రువాబాబులదివ్వనిక్కి నరసందా వర భక్తులు
 క్కిలా పోలిమి నచ్చనింబ పటు నక్కి సుబ్బిత్తా కాత్రవ

ధ్రువాబాబులదివ్వనిక్కి నరసందా వర భక్తులు
 క్కిలా పోలిమి నచ్చనింబ పటు నక్కి సుబ్బిత్తా కాత్రవ

26

ప. ఇట్లు సదనంబున కరిగి నిజజనని చందంబు ననుంజాని
 మదిల్ భజంబు కడలుకొనఁగ నేడుట నితః.

27

స. ఇచ్చిదంబునఁ బోరి విష్వక్సుఁ డట్లున్
 తమతల్లి చరణపద్మముల కెరగి
 చిత్తంబు కలకచేఁ బడి ముడి పాటుతా

జనని! నే విట్లున్ చందమేమి!
 పొవ్వరివలన నే కిమనస్తా పంబు
 ఎవ్వరు నావింబి రెన్ను నేకుఁ
 బరున్ బాన్ నాముట పతిరెవ్వరు నిన్ను
 నేదురఁ దన్నెఱుఁగక మదము పల్కి
 నెట్టి నేచుల నిప్పుడే నెట్లులయిన
 గర్భమతః గింబి యిప్పుడే కట్టపడిత
 నీను నలుగం గ నేటికి నింతవత్త
 నాంది యిటువంటి వగలను నాగల నేల.

28

చం. తినుటయు నాంతియిట్లునియె నాదలు నా దృతరాష్ట్రదేవి నే
 మహా విభవంబున నెల్ల వాసలనే
 గమనాని పిల్వఁ బంచెఁ దన గర్భముపెంపున నన్నుఁ దానుర
 మ్మానుటకుఁ బాల్గొండెంతయు ననాదరణం బానంతె నర్జునా!

29

కం. కొడుకులు నూర్చుకు కలరని
 కడునైశ్చర్యమున నన్యత నానక మనలం
 దడవల నాల్గుదు కంటే
 బడతనమెవ్వరికి భ్రాంతి పరికింపం నన

30

2.08

కం. బాలురు విూరలు పొగున్న
 పాలుడుదివికజ్జి పో పంచల బడి యీ
 తల నభాగ్యపు కూటికి
 బాత్రేటివి యదియ నాకొ బ్రదుకె కుమారా

31

18

ఆ.వి. తినుచు వెచ్చ నూర్చి యధిక శాకంబున
 బాన్పుపూర్ణ యగుచు బలక కుండ్లు కుండ
 నున్న నాంతో బూచి యిట్లును నానవచ్చు
 సోచి బ్రంభమాణ సాధుడగుచు.

32

48

తన సుతులు నూర్చుకును పో
 జని మట్టి నజంబు నయా జూరకటంబున
 తిరిగి కపు నర్జము మబలా
 తనలు నిమం జిలవకున్న దగ నేమి యగున

33

88

వ. తిది బుట్టుడె నా తెలిం ను జినుము

34

48

నా. తింబుజాండ భవా చున్తేకులు మదేటా స్వారణార్జ్య సం
 రంభప్రక్రియ బూని మెచ్చి తివుడున్నయంతలే నొచ్చునన

35

రంభాదిక్రిదనాగ నా సురభి నీర్వాణాద్రి వాతంబుతో
 జంభా రాతెనబంబు దెట్లు భవదైశ్చర్యం బవార్థంబున

35

దశకంధరుడు తాల్ల తనతల్లకైకనీ
 ప్రతము నాచింపం నమతీని కలలని
 యలపుష్పై కైలాస మగ్గలంచెట్లే న
 నతని సత్త్వమునకొ మారు తు మొచ్చి
 తనపురంబున నల్ల యునవస్తు బడుమునా
 తని కిచ్చి దలు లాడె దద్రుతంబు
 నేయించె ననుట ప్రసిద్ధంబుగాదెందు
 నర్జుణంబున నొన నమర పురము
 నందు నల నంపదలతోడ నర్జు నబము
 నిలకు నానివచ్చి వేడక నీ కిచ్చువాడ
 నేలులేకున్న మజిలను నేలుడు నున్ద
 శస్త్ర సన్దాన మొని నట్లు నేలువాడ.

36

తిని వీణావళంబున
 భమవపుడు నెకువెట్టి తర్జునాదం
 బువ దికుల ద్రువ జేయుచు
 యదగ్ర సుబ్బిన్.

37

మ. మోవేరం దగతేభవతి వటుదివ్య ప్రాంబునం నల్ల లా
 గురునింజక్తి దలంబు బుర్రునకుం సుతేమహాదేవికి
 వరునన మొక్కి యు నుజ్జ తాడ నమణా వాసంబుకై పూని త

వ. త్వరతోనా వచ్చిపోయి నందుచే నభాప్తంబులు లక్ష్యమునకు
 ఇట్లేన.

మ. పరితం దికుటలు భూతభాక్రివణంబు బాతాళానకంబు బె
 ట్టునముజ్జితై బంబాదులెట్లగలనెన కుట్లెన్నుమాటా తలచ
 నానతంబున నానకూర్మములవెన్నుత ప్రేతే ట్టున నకుర
 పగలంబున దరాదరంబులు భయం బుడన్ సురప్రేష్టులకున్.

వ. ఇట్లు భూంకరాకారమున నద్భుత శతములును తమ
 కతములు నాస్థానముంట్టా భూత ప్రాంతంబు బెట్టిదంబుగా
 గొట్టిన బుట్టి దట్టపుమోత బహుళనిష్ఠా తపాతంబు బుదంబు
 నాంది యందుఁ నాలుపున సురవరకిన్యర కీపురుష నకుడ
 గంభీరబుద్ధి కాన్య స సిద్ధి విదానధరులు భూబ్రాంతాత్రులై
 నిష్పృహులు. సహస్ర కేత్రులకు భూకంపిత నాత్రులై
 యుగంబుకొ ట్టు కింత తడవునకు దృకుట పడిన
 సమీపప్రాంతంబు భూమిజైన కరంబును బక్రికయుండును
 నాని భూమిభవమున మహామండై యుండది డెందులకొ
 డిందుండొనె యాదరంబునకు దనుమాటలాడి యాతని
 కరణము చేతికిచ్చిన నలంకిట్లు న సంభరప్రసంగున బుడిచె.

నా. ప్రప్తి శ్రీమతుడేవతాది పతికిన బంబా సురానాతికిన
 ధ్వస్తాప్రకరుండు శ్రీడి కరవిదాన నాతి పుత్రైకగా
 పస్తాపంబునకేని కుంతి ప్రతముం బ్రభూతి పొందింపుమి

38

39

40

41

వ. ప్రప్తి శ్రీమతుడేవతాది పతికిన బంబా సురానాతికిన
 ధ్వస్తాప్రకరుండు శ్రీడి కరవిదాన నాతి పుత్రైకగా

విరావతముతోత నాపాఠభాతంబు
 కామదోష జంతామనీ కల్పతరుల
 రంభాదులగు నపురస్రేలు మఱియు
 న్నమరావతే పట్టణాదుల నలుగు
 దివ్యవస్తువులు దీవనంబులు హస్తాన

హస్తి నాపురమున కనుపవలంబు
 వైభవం బావృర ప్రతము సేయించిన
 మరునాడు పుత్రుండా మరలనేక.
 నేకు సుతాతను నన్న మన్నించువేడు
 నేయు మటు నేలువైతొని వేయనల
 టెవ్వరథంబువచ్చిన నేక్షణంబు
 టెల్లచునుల నాని పోదు నింత నిజము.

వి. వ. తినిత్రేని చదువ విని సురాధీశుండు
 కటము లడర త్రాధ కంపితాధ.
 తాన్ముడగుచు నవియొ భీష్మకుల నిట్లు
 పుత్రకే నెల్లవాగు చినుచు మంత.

కం. చూచితే నకు నభవ
 గ్గనరమై టెంతకంత నేనెదనంబు
 తుభాది నమల నేయన

42

43

44

నేచకులు నున్నవాడ నొడిచుచున్నా

45

కం.

వికేకరడ దానెకరడ

యనెకరడ నట్టి పట్ట పనులు నడుగన

దానెంతవాడు తెచ్చిన

మానవుడ తనతడొక మానవుని పోషింప.

46.

తి.వి.

చిరుదు మాటలాడి ప్రియములు పచరింప

సుతుడ ననుట యంత చుటకడనము

చుడదాడు పట్టి శరణార్థి బాగునని

ంతువుర! బుచ్చు నుండ యానడిత.

47

ఉ.

పుట్టరే! తాల్ల భూపతులు భూవిపకావ్రము తెండతేనింకనున

నిట్టలమైన మానవులనేకులు పుట్టరే! వారి లాభల.

నిట్టలమానుషంబులకు పను తెచ్చరు చొసరి యిందుఁ జెప్పఁగా.

జిట్టల నొడు వేడిటలు నేలు జగద్విపరీతమాశంకున

48

మ.

క్రిడగావాసులకుం బరాభవము సంధిల్లంగ వేళయైనా!

మరి గాదేని తలంపఁచుడ మరుచుండేజంగులందీవ్వసం

పదతెల్లందనలు శృతావనకుఁ శప్టంబుచ్చి పుత్రెమ్మనక్ష

మరి శంకింపక యిట్లు నేనె బటు బాణ వేలిధి ముంకెరుడి.

49.

వ.

అని పలికి శ్రోధరసామ్రాజ్యమున పురుషుల

తుండు జేమాత వ్రాతంబు దానింబ విరాళిని శక్తివంధ స్వయం.

దైన కంతెలు మధ్యమునకు నివాసంబైన వారణపురంబు

చుట్టుముట్టి కల్పాంత సమయంబునం బాలె దగ్గ

ప్రకంబుగాఁ జేర్చి యొక వింశతి వాసరంబులు బహుళ నక్షత

ధారాపాతంబున నప్పురంబు వపు యట్టలుక భువన భవన వార్షన్

గోపురద్వార తోరణ సహితంబుగాఁ జూడ వడంబ ముంబ

నమస్త శ్రీపులం గానింబ రండతండు నేయు తెలింగు చూచుకొంద

మనుటలుఁ దత్సభా మధ్యంబున మండి సత్త్వ సత్త్వ విదుండైన

నారదుండు దరహాసిత వదనార విందుండగుచు నాఖండ్యులన కట్లనియె. 50

ఉ

పిమ్మి! సుకేంద్ర! యుక్తునుని నెచ్చనిఁ గాఁగఁదలంబి యుంబుద

స్త్రోమముఁ బంపఁ బూనెదవు! ప్రకరడ దాన నతండు నచ్చుతా

ద్దామ బలాధున్ దద్ధుత విధ స్ఫురితాజ్ఞల దివ్యబాణ వి

ద్యామహానేయుఁ దన్మరుఁడు హంకృతివైరి సువిక్రముం డిలన్

51

మ.

విను మాకంబము నాటి నట్లు శరమా విలాసి దివ్యజ్ఞగా

యనఁదా! యెవ్వరి దాకఁగా వెలిచునే బూలుంబు బాటుంబు పా

రని చేరంబులుబాట నేమిటికి ధారాపాతముక చాటనే

వివేకింపంగ నతండు వేడినవియూవో యుద్ర! వేదవేద.

52

మ.

నర నారాయణు లాది మూర్తులు జగన్మాన ప్రభావోన్మతుక

ధరణీ భారము మాన్వఁ బూని మనుజుల్పం బాంది నారిపు దా

నరుఁడి బుచ్చునుఁ డిట్లు లంబునకువురున్ సంసారమరంకంబునం

బరిమాన్యం గల రింతవిగాద బహుళ ప్రత్యర్థి భృగ్వేదములన్.

53

కం

క్రూరమహాపాలకవర
వేరుల బలపుర వర్షించి విజయ శ్రీ లం
పాఠక నీ కేంతయు నుప
కారము నేలుకలది! యింద్ర కను మీట మీగదన్.

54

ఉ.

కావున మైత్రీచందముల నై కానుమీ ప్రకటనక్తి... యథా
శ్రీవరుపుత్రుల రోతక న దేవుట మేలను నాకుఁ జూడఁ నా
నావుతు నట్ల కాకటాని నారదువంపునఁ జాన్తు పేర నా
దేవవిభుండు లేబుయిడి శ్రీ తేత్రమే పంపెఁ బ్రచండ నామనిన్.

55

చం.

పనిచిన భోజకుం డరిగి పాండవ మధ్య జుఁగాని యింద్రుపం
పునఁ దను వచ్చునట్లు విధముం బ్రకటంబుగఁ జెప్పి లేబుయి
చ్చిన నతఁ డత్రజానుల విశిష్ట జనంబులు దాను నుండి ర
మృగి కరణంబుఁ బుట్టి ప్రియమార్కగఁ బత్రిక చేతికిచ్చునన్.

56

.. లంకానాథా..

శ్రీమతు సమస్త భుజరామర గణాధిపుఁడు
జీమంతిపుత్ర మద సామజ విభిన్న
ద్దామ జలజాత్యుచులు లామితపరాక్రముఁడు
శ్రీమహీ తుఁ డింద్రుఁ డభరామము దలర్చున్
సోమకులవాణ్ణి హిమధాముఁడగు పాశ్వునకు
నేమమునఁ బత్రిక మహా మహీమ మీగదన్
హ్యమముననుండి తగ జూమికిఁ బదంపడి
నేమదిఁ దలంబనవి నామనకు నిల్చున్.

57

చం.

తిని చదువంగ లేని విని యర్జునుఁ డయ్య మరేంద్రు డాతఁడు
ననియె మహేంద్రుపంపు వినబుంబునఁ దైకానువాద నేను న
వ్వనజ భవాచ్యత ప్రథమ వల్లభు లేంతయు నిచ్చమెచ్చఁగా
మనతర తేత్రబాణములుఁ గట్టెద మివక్తను మవక్త ముట్టినాన్.

58

వ.

శిట్లావర్జిన దివ్య సేవనంబుల వెంట నైకావత పారిజాత బంతా
మణి సురభి ప్రముఖాది దివ్య వస్తు నిచలుంబులను నప్పగన్ నీతం.
బనె కదంబును ననిచి పుత్రేంచుటయు మదీయ నాంధ్రతంబు
నేయు నట్లుగాని నాటికి మిఁద నెట్లు గున్ లానెఱింగెడుఁ గాకేమి
నేవు పోయి రమ్మనినఁ బ్రచండవరుం డరిగితరూపుంఁడఁ గాంబ
లాను బున్య వచ్చున తెఱింగును సంతోషిణి కానుబు లాడి....
... తేటపడ విన్న నతండు
చరిత్రం డగుటం జేసి మానసేయుం డగు నని పురందరుండు పరమా
నందంబునుం బాం.ది యుం గకంబ తదనంతరంబ.

59

కం.

తితిధ మంతయుఁ దెలంకుఁగ
దేవనదేనూనునకును ధృతరాష్ట్రునకున్
భూవరధర్మబుఁ డెఱుఁగం
గా వినిపింపఁ దగాజు నైకాని యెలమిన్.

60

కం.

నానాదేశంబులఁ గల
భూనాథుల నెల్ల దంటి పురి కరుదొరం
గానియమింపఁగఁ జారుల.

బూనికమై బనియె దర్శన పుత్రుం తెలమిన్

వ ఇట్లు చనుటయు.

మ. తమిరస్సందన వారణాశ్వ భటసైన్య సేకములే సాల్వ భూ
రమణులవచ్చిరి మనీ నాపురికి విభ్రుజిల్లు. వత్సేన్య భా
రముచే దిశా... దిగ్భూషా కిటి కూర్మ క్రొంతి యుటాడ న
బున్మ పుత్రునిల బాల్మ నుకే పెటచ నిల్వ నందము బాదగన.

కం కండామర పుష్పములు
కండువ మున్నె ట్లుగ
బాండుగ నాపుష్పములు

కండువ మున్నె ట్లుగ భువిని గల వారెవరున్

వ. తనుచు నటన్ బు నుండు పెద్దయుం బ్రాద్దు వివారింబి
లంకార గరంబున. గలవని నిశ్చయించి.

ఉ. శ్రీమతు కాశ్యపేంద్ర కులశేఖరుడైన విభీషణు నకుం(గ) సెం
గలమ బుగోవిలాస. డరి రాజ భంజంకర మున్నె ట్లుగ ను
తలమసుతుండు శ్రీడి విడితంబుగ. బంపిన తన వాగు. కెం
డామర పుష్పములే వలయు దానవ నాయకు! పంపు పెంపునన్.

సీ. తనుచు. దానాకూ శరణున నంట. కట్టి
యేపు డింపింప నాంధీవ మెక్కువెట్టి
బాణ మురి బాగి. లంకడై. బాణవేసె

61

62

63

64

65

66

జలది వెంటయు. గడుచీతి. గల. ను పడగ

కం.

నిశ్చితముగా క్షేపేంద్రులు

నిశ్చితము లగుచు భీతి నిగుడుచు నుండన్

తిర్జును. డేసిన బాణము

గర్జిల్లుచు లంకమేడ తంబము సాట్టెన్.

వ.

తదనంతరంబు యూ విభీషణుండును గంబము నాటి నట్టి శరంబు
బూచి బుత్రున్ శ్చరన్ వత్తడయుండై యూ యున్న పత్రిక తన కర-
ణంబుచేత. బదిలింబి సంతోషించి కాటపు కలయుం గనుం గాని
యిట్లునయె.

ఉ.

తిమసుజాళి చూచి బుత్రేతిస్మయ మకాయది యిట్టి సౌమన-
జేమహి యెటవారలకు నే యుగమందున తేడు వీ. తు శ్రీ
రామ సమాను. డొననను రాక్ష స వీరుల దిక్కు చూచి కెం
డామర లక్ష్మి. దేబనిచె దానవ నాథు. డుతత్త్వణంబునన్.

ఉ.

పితన వాని పంపునను నప్పుడు దైత్యుల పోయి పుష్ప ముక
బాలనయన్ని కోసికొని సాగర మంతయు వాటి లావునన్
వాలనబుట్టి దానవులు వానపు నందను ముదిరంబుకున్
దామి తాడ నేగి రాగి. ద కిరవాని కద్య క్ష దౌ ముత్రె.

కం.

కెండామర లాయుర్జును

మందిరమున. బాగి మగుడ మనుజాకను లా-

67

68

69

70

71

సందమున సాక్షి కరిగిరి
 పొందున నాంతిది మహిమ పొగడుచు ననుచున్

ఉ. శ్రీమహాదేవుఁ డెట్లునుఁడు చెచ్చెర దెచ్చెన వానిఁ గుంతికెం
 దామరపుష్ప రాశి గని తద్దయ నచ్చెరువది యోడుతన్
 గామమదాదహరుఁ గడికండుని బూజు లానర్చు
 నాముఖంబె నంచు మది నానిన వేడుక సంతసెల్లఁగన్.

తి.పె. సప్తసాక్షి యపుడు జనని నామునకైన
 దివిజు లభి నుతెంప దివికి భువికి
 నంపతెరువు గట్టి శ్రీమదావతముదెచ్చు
 బద్ధుతంబు చూత మని వలంబు

వ. ఇట్లు వచ్చిన రాజుల గంబునెల్ల ధర్మ సందమం దొక్క విధంబుల
 సంభావించి తగు నివాసంబుల విడియించి భూజనాది కృత్యంబుల
 నియోగించి కృష్ణాను మతంబున నాకర మభిషేకం బంశికరించి
 పురం బలంకరించిన.

సీ. కమ్మ నాజ్ఞానీ నేటఁ గస్తూరి మొదియించి
 యంతరి వేదికా తలము తెల్ల
 యువసార సకల ముక్తా వల త్రుతలు
 వేలయంక ముగ్గులు పెట్టి కలమి
 భాసుక కనక రంభా ప్రభములు పూని
 రమరం గ మణి యోర నాములు గట్టి

72

73

74

75

చిత్ర పట్నాం శుక శ్రుణి వలలములు
 గట్టిరి విషణి మార్గముల నెల్ల
 కడుల కట్టార కేతకీ క్రముక సాల
 గోబి తంబునఁ గరిపురి చూడ నాప్తుఁ
 ప్రజలకెల్లను గన్గుల పండువనుచు.
 బహుళ సంవద సురపురి పొటింతునుచు.

వ. ఇచ్చి ధంబునఁ బురం బభినవ శృంగారం బయెన్ నప్పు డర్జునుండు.

కం. లాలత గంభాక్షత పు-
 బ్బలంకారములవలన ననిశంబు యువ
 శ్రీలకు నెలదైన ధనుః
 శిఖలకు నేతెంచె నధిక సంరంభమునన్.

కా. సంతోషంబునఁ బూచు రాజులకు నాశ్చర్యంబు దేపింప ని
 శ్చింతాత్మండుం యుక్తజన్మ జనన్ శిఖావ్ర శఙ్ఖాళిక
 త్వంత ప్రతే నమనరంబు మది బ్రహ్మజ్ఞాన్య భూతగులన్
 గుంతి సూనుడొ నిల్చి పుష్పకానియెం గోదండ మండుండొన్ద్రే
 ఇచ్చి ధంబున.

మ. విల తలం గాని యెగురవెట్టి యువవతాశ్చర్యావముల దిక్రతిన్
 బులభేదింపఁగ నప్ర సంతతి నభాగ భూభూ గ మధ్యంబునన్
 లం నోపానవిభూతి గట్టి యువ తలం బూచు భూపాల పం
 క్కులకత్తెచ్చుత మార్గ తల పాదపం దుర్ధాంత దర్శుండున్.

76

77

78

79

80

81

కం

మొదట నాకటియును బడియె
పదియును మూరకును మూరు పదిలక్ష్మియై
పదియే ధృత్తుడములయై
కుది నగళితయై కిరీటి యాపుట నెకదేన.

82

కం

కరిపురి బహిరంగణమును
సురపురి వత్తంబుదాక సోపానచారు
బరుడుగ నరుఁ డావరించెను

..... త్వముల పొగత్తుకు నెకదేన.

83

చం.

జనవర! నవ్వసాని శివ సాయక హేతే నిలాతవేగ సం
జనిత మహా సమీకరమునఁ బ్రాప్త డఁ గూడఁ గులార్జునంబులే
త్తును బరిఘోర్కమాన వికల త్వముఁ బొందెఁ బయోధిమాతకలే
దునిసే నికాతటంబులను దూరఁ గఁ జాసెఁ గలంసె లోకముల

84

అ.వె.

సురలు చెగ్గడిల్ల సురవిభూఁ డాస్తవ్య
జలధిఁ దేత సవ్వ సాని బలము
చూచి యాత్మ మెచ్చి సురులతో నున్మది-
క్కుల వరులతోడఁ బలికె నెలమి.

85

చం

మును కపిసేనతోడుగ నమృతము కాండలచేత సేతు బం
ధవ మొనరించు బెంతరము నాడుఁడు నేడు కిరీటి యాపుతె
ల్లను నానియూడ బట్ట బయలం గడుఁ జిత్రము నాఁగ బాదబం.
ధవ మొనరించె మిక్కినకు దాపుటపెట్టి బగత్తు సిద్ధి గన్

86

ఉ.

కాపునఁ బాఠ్య పాంశుతము శ్రుకునఁ దేచ్చుట యుత్తమంబునై
రావతదంతే నిచ్చుటకి రాఁ బనుపం దను వారిఁ బుచ్చె న
ద్వేషదిభుండు వారఁ జని దిగ్గజరాజు నలంకరించ నా
నావిధ వస్తువులైన చనాది విధుల పానరించి రిమ్మునన్

87

వ.

మరియు బహుశత్రుభుత స్ఫురితాశురామంజైన వీటక
పణ్య నంబును గండష్ట హద్ధూత దానదాకా దేవాద బద్ధ ప్రమిత
మధుకర కుంతార ప్రవర్త మానలత కనక ఘంటికా సహస్రం-
బును శరణ్య మూత కలధౌత చంద్ర చంద్రికా ప్రకారంజైన
చామర పాలంబును ననవరతాశునవ పరిమళ వికాసంబుమాన
ప్రసూనదామంబుల వివిధ ప్రకారంబుల శోభితంబుఁ జేసి
యంత్రదంతావళంబు నాఖండబ నాస్థాన మంటపంబునకుం
దెచ్చుటంబు నతండు నటనాబ్జ సాహస్రంబు నెలమిం బాద
నమరపుర కాంతావ నంబులను దుంబుర నాగదాదులను
..... నిండుమింఁచి మంజుల వహి గరిమను

88

నీ.

కామదేను చింతామణి కల్పకములు
గరుడ గంధర్వ యుక్త కిన్నర గణంబు
సిద్ధ విద్యాధరా మర శ్రేణి నెల్ల
నమరకరి గూడ కరిపురి కమరఁ బనిచె.

89

చం.

పనిచిన నాన్య గాంబ సురపాలకు నాబ్జ వహించి వేడఁ గె
కాన నతతోటి సుఖ సురతోటుల నాబ్జఁ గ భద్రదంతి యు.

త్వమమతతలవచ్చె విజయప్రసిద్ధు విశుద్ధ మార్గముం
 దనము! మువ్వద్ధు తం చె స. గ వాస్తవికమున కత్రమునునన్ 90.

ఉ. త నజాత నత్రుడు నిజానుజ వర్ణము బంధు లాకముక్
 శాంతనవాంజకేయ కలన త్రుభవాదులు దామ కేంఠమున్
 సంతసమంది షాలమున సంకటి చెర్చిరి మోక్షుచేతుల
 స్వంతటఁ జూచుచునురగ నావళికిం బులకాకుళాం నుల్లె. 91

తి. నీ. తిపుడు చూతలమున కవతేక్ష మైవుర
 బాహ్యమునను నిల్చి సుపర్వః సమితి
 విజయం దరిగి యుట్టి వృత్తాంతమంతయు
 విన్నవించ తల్లె పేరిగు నాంది 92

మ. విజయం నగిగిటఁ జరకఁ జెర్చి త్రిభువన్వర్జితినానెడు పా
 డుచ నా ధీశ్వరు భాగవంశముల లెండుం బావనం బయ్యెన్
 భుజ సత్ప్రతి శయంబు నొడనుచు నుబ్బు ప్రేమయుం నుతికా
 త్మజ నిష్ఠున్ ప్రతమాచరించుటకు నుత్సాహంబు శాశ్వలుడన్ 93.

కం. బహువిధ పుణ్యజలంబుల
 విహిత సౌఖ్యసంబుచేసి వేలయాదు కూల్క
 ద్వహ యగుచుఁ బుణ్యకాళా
 సహనతి నాధూరి కడకుఁ జని వినయమునన్ 94

తి. త్తేవి పాదంబులకుం బ్రణామంబున్ కరకమలంబుల

మొగిల్చి యుట్ల నియె. 95

కం. తెచ్చె సుకేంద్రుని కరి వి
 వృచ్చుం డిదె నేడు దివ్య వస్తు శూచయముగా
 నిచ్చుటి నామము నాఁచెను
 విచ్చేయం డిపుడు దూకు వేగం బనినన్. 96.

కం. తాత తాను నామనప్పుడు
 తలపకయున్నట్టి చేలతనమును మదిలోఁ
 దలపోసి సుబలనందన
 చెలయలఁ గొనెను నేవు చేయుము ప్రతమున్ 97

తి. తినినఁ గుంతి సుబల తనయ లాఁచెడుల
 మని తలంఁచెయు లాక యుక్తి తనునె!
 జనుల మృత్రికఁ జేసి కాని నామ నైకావ-
 తముఁ దెచ్చుట ది వేదతనమెఱువిన
 నత్తె జమనకు నే వక్తుకాలపు నావె!
 నీ వట్టియె పొడ్డు... ననిన
 నయన నా నామెడు నప్పుడు ప్రేయమున
 నొనిమ్మఁ బలవకయంతపుట్టి
 నట్లుగావున కాను పొమ్మ న. గ నపుడు
 పొండు చూపాలసతి యెందు పలుక బడినె. 98

చనియె గం నాతనూ జాతునదనమునకు
 వినయమును సంప్రమంబును చేనగానం గ. 99

వ
 ఇట్లొక విదురు న హేతుండై యున్న శాంతనపు పాదంబులకు
 బ్రహ్మిల్ల తాళాల్లు సుబలత నయ్యుగా నాడిన మాటలును
 దడిచు బాల్ల నాంబులును.

99

చం.
 తెలఱుగ విన్నవించుటంబు దేవనదీన నయ్యుండు నాధ్యక్ష
 పిలుచుట తెన్నయ్య ప్రతముత్ర తిదలర్చుగఁ జేయుచుండియ
 ప్పొలఁతెలుటుండనిమ్ము గుణ భూషణ యా కనకాదులెల్ల వి
 చ్చల విడి నేవుకైకాసుము నమ్మతే జేయదు దానధర్మముల

100

వ
 తిని పతికి మందాకినీ నందనుండు పరమానందాంబులు
 లూండి బాష్ణిక సోమదత్త క్షుతశాస్త్ర కృపాబాల్లదులు ననౌక
 దండనాథ భట నీకలంబులు నుత్సవాల్లకనాల్ల కుత్త వివిధ
 దేహాధిష్ఠులతో నడువఁ గనకమయ్యాంబాళికాకూడయ్యె
 యున్న కుంతి మహాదేవి మున్నకొలది కాన్యకాళిక వేణు
 వీణాది మంగళవాద్యంబులు మొడియ కది గాయక వంది
 మాగధ పాతకస్త్రోత్రంబులు చెలంగ వేత్రహస్తప్రతాపిత
 సందడి చెలంగ జడిచు మందహాసంబునం బురంబు నిర్మమింబ
 లంధుర సుపర్వ గంధ సింధురంబున్న యెడకుం జెనుదెంచె నయ్య
 వసరంబున.

101

చం.
 లతాసుగుధపుష్ప సమలంకృత నాపుష్ప కుంకుమచుట్ట
 కలతనరీరసుక మెరియఁగా వరభూషణ బారుదస్త్రముల
 పోలపువహింబింబు పుట్టికిఁ బుష్ప సతీ నివహంబు వచ్చె నిం
 పుట కళకాత్త పాలకడల పుత్రి వివాదపు మూర్తుల లునన్.

102

స.
 కనకకుంభములు ఇక్క వయెప్పు మీరాకాశ
 జాల యున్నతే గల చన్ద్రగవంతు
 మదనాబకంబులు మగమీసాను జెళుకులు

గలదెడు నిడు పాటఁ గన్న గవంతు
 మణిదర్శనాములును ముఖా ననిబంబంబు
 దెగడంగఁ జాలన ననుమొ గములు
 నెండిరిరంబులు నెంద్ర నీలంబులు
 కుంజుచ నేయఁగ నాపు కుంతలములు

సీ.

ననదు కొండెగలును సైకతంబు కలులు
 గలది చూడమనా మరకారు లగుచు
 నరది పురపాతకామినీ సమితి వచ్చె
 వినుత కలకాశ నాపుర ధ్వనులు చెలఁగ

103

త.వి.

తందలంబు డిగ్గి యైకావతము చేరి
 యుదికజక్తి నాత్మ నలలి కుంతి
 దేవి గంధపుష్ప భూపదీపాదుల
 నర్చనంబు లచ్చి రక్షి మ్రొకి.

104

మ.

వరుసం గల్పక కామదేవుని నీర్వాణ ప్రతానంబుఁజేం
 పరుదారంగ యథావిధానముల నజ్ఞప్తింబి రంబూది ని
 ర్జ్వరకాంతాదులు తుంబురు ప్రభృతులన్ సంతోషము బొంద నా
 దరణ బాప్యఁగ నారదించెఁ ద్రిజగన్విభవ్నత పారితాతన్

105

వ.

తదనం తరంబు.

106

20

అమలకాచార్యుల

అనతిదూరమున నఖిలపాపనిర్మల

భాగీరథికి నేని పరమభక్తి

సారీనుకూపము యునవాయక నమస్తి

వివిధాత్మనముల తెలము చేసి

సోంకంబునాడఁ బుణ్యంకనావళికల్

మార్గముతోడ వాంఛనము లభి

యమ్రజన్మశ్రేణి నపరిమితముగా

దనభాగ్యభూదేవు తతులఁ దనీపి

21

యూదరంబునఁ బ్రతిదీనాజ్ఞాజనుల

చక్రముల ప్రతీనాద నేష్టితము లాసఁగి

మరలయెంతెంచెఁ గుంతి యమందతల

మానితంబైన దివిజసామజముకడకు.

107

22

వచ్చి తగంగఁ బాండుజనవల్లభుడేవి త్రుదక్రీణాబునా

వచ్చి నమస్కరించు సురవారణప్రంగపు నెక్కి వేడఁజెం

పెచ్చునఁ ప్రతీక్షింపు సురుజనానుమతంబునఁ గూడి కాల్చు వి

ష్వచ్ఛుఁడు నన్నదమ్ములను . . . తల నుల్ల సిల్లఁగనే.

108

23

వరుసం గత్తుత పారిజాతసుమగ్న వర్ణంబు చక్రంబునా

గురిసెం తోడనే దుండుభూత చెలఁగె నక్ష్మద్రంబునా నాకకటన్

మేతనెక దివ్యవిభాసిన నటనలామోదంబు సందిల్లఁగా

నెకనెక దుంబురు నారదాది నుతుల స్థింఠాది మిశ్రుండఁగన్

109

వ.

అయ్యవ సరంబునం బురందహ వదేనంబున నతిరమణి-

యంబగు మహాక్రిక పోలంబ మూలకాలం కృతంబైన బహుళ నక్షత్ర

పరివృతం బగు రాకాసుధాకరణంబున ననుకరించుచు భవళ

క్షుత్రంబులను ననేకరమ్యరత్న స్థాపితంబులగు నామికార

దంతమండితంబులై యూఖండలాఖండిత విభాజితం బగు

చతురు . . . బుల ధరియించి బృందారకాసుందరీమగు

లమందానందంబుఁ బాంది కుంతి మహాదేవి నుభయ పార్శ్వవి-

బుల గలసి కాలవ సీర్ణ విద్యుద్ధరాది భేదర గణాబులను

నఖిల భాసురనివహంబును నలుదినలు బలసి కాలవ

జ్యేష్ఠ కృతరాష్ట్రాది రాజులకంబుల ధర్మజ భేదాద్భుత నకుల

సహదేవులను నాత్మాజనంబులను బ్రమోదభరితులై చను-

దేశ విపాల్ నీర్వాదంబుల మధురంబు లగుచు తందనే కుహర

పూతంబులై చెలంగ వంది మానధ పాతకజనంబుల

విజయగాంకమాతకా పరసం జానరింప నత్సరితధర్మ

సుందరంబు లగుచు మందయానంబునం బురంబు ప్రవేశించి

రాజమాతలంబు దరిసి చనుచుండఁ జొరజనంబుల తమలన్.

110

చం.

పాలతుల కప్రయోజనపుఁ బుత్రుల నాధ్యురనేలఁ బాలితే

బలవదరాతే నిర్మితుఁడు పాశ్చనిబాగ్గ కుమారుఁ డాకరం

డలయుఁడు! వీరుఁ బుత్రుఁ డగు నట్లు న నేమి తపంబు నేసెనా?

యలఁ దాతమేనఁ గుంతి జనదేక మహాన్యతెనా న సేతయన్.

111

వ.

అనుచు నయనానంద కరంబుగఁ గను సాను చుండి-

రా సమయంబున.

112

కం. కరిపురి సురపురి తరుణులు
వర లావణ్యముల నాలర వరుసై యున్న
నరసుర నికరం చెడుకరు
సరితానూలంబు లనిమిష త్వము కనునన్.

113.

గీ ఇచ్చిథంబున బురమున కెసక మెసక
వచ్చి నిల్చిన మందిర ద్వార భూమి
నితల ధైర్యవలము దిగ్గి నెలత తెలమి.
నాటవ నభ్యంతరమునకు నుతి యరిసె.

114

కం. సకల నరపాలకాంతా
నికరముల నాదరమున నెనఁ జూంబున భా-
జక పుత్రిక జ్యోతిషరంధ్ర
ప్రకరంబును బాగవ బనిచె బహుముదముననున్.

115

ఉ. తిత్తటి నవ్వనాది దివిజావళి జూచి మదిం బ్రంకంబుద
జూత్రుల నుతి నాము సుమ హానీ స్వ తేజాండె బసుండు మిరు స
జ్యోత్తమన సుర లాభ జుతేవేద మంకూ పురు హూతు పాతినే
మత్తకరంధ్రుల తానాని క్రమంబున నమ్మి త్రావ నిమ్మలన్.

116.

చు. తిని పలుకం బ్రమోదమున నంకమరా వతికినే సుకౌముములే
చని సురనాథుల నానిన నతండుడు ప్రసన్నత నుండి నంతన
జ్ఞును తాని మున్న కట్టిన యున్న ప్రకాశ స్వతి మామెల్లడు.

త్రునింబు నా. గ. నేనె విలుడు క మదిటి తి లాలంగి మెచ్చున్ 117

వ.

తిని చెప్పి వైశంపాయ నుండు.

118

సీ.

విశ్వ విశ్వంభరా కావ్య హస్త నుతః ?

పాల నానత ధను బాబు నిచెత.

బ్రాహ్మత భూవర నిర్ణా మణి గణ స్ఫురదురు

వృథుల కావ్యత పాద పీఠి చేత

సురు నర మృదువాక్య సురకామిన మనా

మోదిత పృథు దివ మూర్తి చేత.

చక్ర హాళ వికార కైలాస్వత స్థల

కళిదివార సత్కర్త చేత.

గ్రీడి చేత గగన కేత తివ్య ప్ర

విరచిత సుపాన వేది చేత (?)

నిజల హాకములకు నేత్ర సుపర్యమై

యెంతయును జెలంగె నుతి నాము.

119.

సంపూర్ణము.

Copied by

P. Sreedhara Panty

Telugu Pandit.

31-8-64.